

Błędy prawno-organizacyjne uczestników procesu budowlanego w realizacji przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych

Jakość i standard szeroko pojętego budownictwa zależy od wielu czynników, w tym m.in. od technologii wykonywania obiektów budowlanych, stosowanych materiałów i wyrobów budowlanych, poziomu i stopnia specjalizacji kadr technicznych, technik renowacyjnych, utrzymania zasobów budowlanych we właściwym stanie technicznym, a także poziomu dysponowania środkami finansowymi. Jednak racjonalność realizacji przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych zależy przede wszystkim od organizacji i zarządzania procesem inwestycyjno-budowlanym, koordynacji i synchronizacji realizacji poszczególnych zadań budowlanych całego przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlanego, a co najistotniejsze – przestrzegania prawa w całym procesie inwestycyjno-budowlanym, zarówno przez administrację publiczną, jak również przez wszystkich jego uczestników.

Temu pierwszemu zagadnieniu, tj. błędom prawno-organizacyjnym organów administracji publicznej poświęcono artykuł [1], natomiast niniejszy artykuł dotyczy praw i obowiązków uczestników procesu budowlanego, pełniących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie oraz konsekwencjom nieprzestrzegania przez nich obowiązujących przepisów prawnych. Przedstawiono przykłady sporów między uczestnikami procesu budowlanego, postępowań sądowych stanowiących konsekwencje zbyt swobodnych, często niefrasobliwych interpretacji przepisów prawa, nieświadomego czy wręcz świadomego nieprzestrzegania prawa, które – zdaniem autora – często są uzasadniane nieopłacalnością przestrzegania obowiązującego prawa. Kultura prawa nie stanowi filozofii umiejętnego wykorzystywania przepisów prawa do realizacji własnych celów, wykorzystując niekiedy jego stopień ogólności, braki czy niedoskonałości.

Udział uczestników procesu budowlanego w realizacji przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych [2]

Podstawą zagospodarowania przestrzennego kraju oraz organizacji procesów budowlanych są ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [3] i ustawa Prawo budowlane [4].

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [3] jednoznacznie ustala samorząd terytorialny jako jedyną instytucję uprawnioną do stanowienia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. Z tych względów gminy decydują o zagospodarowaniu przestrzeni i warunkach jej zabudowy. Decydują także o rodzaju i lokalizacji inwestycji, a nawet w szczególnych przypadkach, o kolejności ich realizacji.

Ustawa Prawo budowlane [4] normuje działalność obejmującą projektowanie, budowę, utrzymanie i rozbiórkę obiektów budowlanych, a także określa zasady działania organów administracji państwowej w tym zakresie. Ustawa ta dyscyplinuje proces budowlany m.in. przez nałożenie ściśle określonych praw i obowiązków na poszczególnych uczestników procesu budowlanego. W odniesieniu do poszczególnych etapów procesu budowlanego określa:

- wymagania stawiane obiektom budowlanym;
- wymagania stawiane osobom pełniącym samodzielne funkcje techniczne w budownictwie;
- warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz warunki techniczne użytkowania;
- prawa i obowiązki uczestników procesu budowlanego (inwestor, inspektor nadzoru budowlanego, projektant, kierownik budowy lub kierownik robót);

- katalog obiektów budowlanych zwolnionych z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę;
- wymagania określające tryb postępowania w przypadku obiektów niezwolnionych i zwolnionych z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę;
- zakres sprawdzania kompletności projektu budowlanego przez właściwy organ;
- warunki prowadzenia budowy i oddania do użytku obiektów budowlanych.

Błędy prawno-organizacyjne uczestników procesu budowlanego

Ustawa Prawo budowlane z 1994 r. [4] szczegółowo reguluje kwestię samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, a także prawa i obowiązki uczestników procesu budowlanego. Do sprawowania samodzielnej funkcji technicznej projektanta, kierownika budowy lub robót budowlanych, inspektora nadzoru budowlanego jest wymagane posiadanie odpowiednich uprawnień budowlanych, które potwierdzają odpowiednie kwalifikacje upoważniające do pełnienia tych funkcji. Ponadto w [4] przedstawiono obowiązki i prawa uczestników procesu budowlanego, tj.: inwestora, projektanta, kierownika budowy lub robót i inspektora nadzoru inwestorskiego.

Poprawność przebiegu procesu inwestycyjno-budowlanego zależy przede wszystkim od rzetelności postępowania uczestników procesu budowlanego i dyscypliny przestrzegania prawa, czyli aktów normatywnych oraz decyzji i postanowień administracyjnych. Wpływ poszczególnych czynników zależy przede wszystkim od wielkości i stopnia złożoności całego przedsięwzięcia, planowanego standardu wykonania i technologii, reżimów czasowych wykonania, a także zdarzeń losowych, zakłóceń w procesie budowlanym.

Najczęściej błędy popełniane przez uczestników procesu inwestycyjno-budowlanego są ujawniane w postępowaniach prowadzonych przez organy administracji publicznej. Błędy w projekcie budowlanym wynikają niekiedy z wadliwych i często nierzetelnych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu, ale w większości polegają na nieprzestrzeganiu przez projektanta przepisów techniczno-budowlanych, brakach wymaganych elementów projektu budowlanego, w szczególności niedokładności części opisowej i rysunkowej projektu, a także przyjęciu nieprawidłowych rozwiązań konstrukcyjnych i technologicznych.

Istotne błędy w projekcie budowlanym nie dają więc żadnych szans, nawet najlepszemu wykonawcy, na poprawną realizację przedsięwzięcia. I odwrotnie, nawet najbardziej dopracowany projekt budowlany nie daje żadnych gwarancji dobrego wykonania obiektu budowlanego, jeżeli wykonawca przedsięwzięcia będzie niekompetentny lub niesolidny.

Wiele błędów jest popełnianych przez inwestorów, którzy dopuszczają się samowoli budowlanej. Inwestorzy często wymuszają na wykonawcy, kierowniku budowy, realizację inwestycji w sposób nadmiernie oszczędny przez np. zmniejszenie wymiarów przekrojów elementów konstrukcyjnych, zmianę w technologii wykonania obiektu, zmianę na tańsze wyroby budowlanych, co może stanowić nie tylko zagrożenie katastrofą budowlaną, ale powoduje obniżenie standardu i jakości obiektu budowlanego.

Błędy popełniane w procesie inwestycyjno-budowlanym są wynikiem nie tylko braku wiedzy, doświadczenia, ale też niestety ignorancji porządku prawnego czy wręcz świadomego i celowego nieprzestrze-

gania przepisów techniczno-budowlanych i zasad sztuki budowlanej. Często nie są spełnione zarówno ustawowe warunki, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, uwzględniające odpowiednie wymagania, jak również warunki techniczne czy użytkowe obiektów budowlanych.

Przykłady błędów popełnianych przez uczestników procesu budowlanego szczegółowo przedstawiono niżej.

• **Błędy popełniane przez inwestora.** Inwestor odpowiada za zorganizowanie procesu budowy z uwzględnieniem zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a w szczególności zapewnienie:

- opracowania projektu budowlanego i, stosownie do potrzeb, innych projektów,
- objęcia kierownictwa budowy przez kierownika budowy,
- opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- wykonania i odbioru robót budowlanych,
- w przypadkach uzasadnionych wysokim stopniem skomplikowania robót budowlanych lub warunkami gruntowymi, nadzoru nad wykonywaniem robót budowlanych przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych (art. 16 [4]).

Inwestor realizuje budowę obiektu budowlanego, a zatem obowiązują go wymagania określone w art. 28 [4], czyli uzyskanie pozwolenia na budowę bądź zgłoszenie właściwemu organowi zamierzenia budowy obiektu niewymagającego pozwolenia na budowę (art. 29–31 [4]). Jednak zdarzają się przypadki realizacji przez inwestora samowolnej budowy obiektów budowlanych. Organy nadzoru budowlanego stwierdziły w roku 2016 wiele samowoli budowlanych. W 2016 roku wydano 4698 nakazów rozbiórki, a ogółem zalegalizowano 300 obiektów budowlanych. Skutkiem powyższego postępowania inwestorów są nie tylko straty materialne (opłaty legalizacyjne i rozbiórki), ale też straty moralne związane z postępowaniem karnym. Czy takie postępowanie należy potraktować jako błędy w procesie budowlanym, czy wprost nazwać nierzetelnością inwestora bądź jego niefrasobliwością albo ignorancją porządku prawnego czy wręcz porządku publicznego?

Inwestorzy często w trakcie realizacji budowy żądają zmian zatwierdzonego projektu budowlanego, często zmian istotnych. Pomijając projektanta czy kierownika budowy, zmuszają wykonawcę do dokonania zmian. Kierownik budowy, obawiając się utraty funkcji kierownika budową, przystaje na te wymagania. Sprawa istotnych odstępstw od zatwierdzonego projektu budowlanego wychodzi na jaw dopiero w postępowaniu o pozwolenie na użytkowanie i odbiorze obiektu budowlanego. Przedstawiony przykład kończy się odmową wydania pozwolenia na użytkowanie i zostaje wszczęte tzw. postępowanie naprawcze przez organ nadzoru budowlanego, polegające na doprowadzeniu realizacji obiektu budowlanego do stanu zgodnego z prawem. W przypadku niezgodności z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego albo z decyzją o warunkach zabudowy czy warunkami technicznymi, co oznacza brak możliwości doprowadzenia tego obiektu do zgodności z prawem, inwestor jest zobowiązany do rozbiórki obiektu. W pozostałych przypadkach inwestor jest zobowiązany do dostarczenia projektu zamiennego, często stanowisk i zgód innych organów. Ponadto zarówno inwestora, jak i kierownika budowy czekają kary grzywny. Kierownik budowy często też jest objęty postępowaniem administracyjnym w sprawie odpowiedzialności zawodowej, pełniąc samodzielną funkcję techniczną.

Innym przykładem nierzetelności ze strony inwestora jest odstąpienie od powołania kierownika budowy lub robót i rozpoczęcie budowy bez nadzoru technicznego oraz zawiadomienia organu nadzoru budowlanego o jej rozpoczęciu. Organ nadzoru wstrzymuje budowę, zobowiązuje inwestora do przedstawienia ekspertyzy dotyczącej prawidłowości już wykonanych robót oraz sięga do kar w postaci grzywny. Zatem skutki w odniesieniu do inwestora są dość uciążliwe i nieopłacalne.

• **Obowiązki projektanta i błędy w projektowaniu.** Artykuł 20 ustawy [4] obejmuje szeroki wachlarz obowiązków projektanta, projektant bowiem nie tylko jest zobowiązany w szczególności do opracowania projektu budowlanego zgodnie z przepisami o zagospodarowaniu

przestrzennym i warunkami techniczno-budowlanymi, ale też jest zobowiązany do pełnienia nadzoru autorskiego, zapewnienia – w razie potrzeby – udziału w opracowaniu projektu budowlanego osób posiadających uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności i skoordynowania technicznego wykonanych przez te osoby opracowań projektowych, sporządzania informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ze względu na specyfikę projektowanego obiektu budowlanego – uwzględnianej w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, określenia obszaru oddziaływania obiektu, wyjaśnienia wątpliwości dotyczących projektu i zawartych w nim rozwiązań, sporządzania lub uzgadniania indywidualnej dokumentacji technicznej, uzgadniania możliwości wprowadzenia rozwiązań zamiennych w stosunku do przewidzianych w projekcie, zgłoszonych przez kierownika budowy lub inspektora nadzoru inwestorskiego. Ponadto projektant ma obowiązek zapewnić sprawdzenie projektu architektoniczno-budowlanego pod względem zgodności z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności.

Projektanci często zapominają, że oprócz wymagań dotyczących projektu budowlanego wynikających z ustawy Prawo budowlane [4], powinni również uwzględnić wymagania co do formy i zakresu projektu budowlanego przedstawione w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego [5]. Ponadto projektanci powinni uwzględniać wymagania stawiane obiektom budowlanym na etapie projektowania (art. 5 [4]) oraz określić obszar oddziaływania projektowanego obiektu budowlanego, zapewniając ochronę interesów osób trzecich, i zapewnić korzystanie z obiektu osobom niepełnosprawnym, w szczególności poruszającym się na wózkach inwalidzkich.

Częste są przypadki braku możliwości realizacji inwestycji budowlanej na podstawie zatwierdzonego projektu budowlanego.

Niżej przedstawiono przykłady błędów popełnianych przez uczestników procesu budowlanego i ich skutki.

Przykład: Inwestor, realizując inwestycję polegającą na budowie budynku użyteczności publicznej (zamówienie publiczne), w fazie robót budowlanych stwierdza znaczne braki w projekcie budowlanym. Między innymi jest zaprojektowana łazienka, a nie przewidziano instalacji kanalizacyjnej. Zmienia się rozwiązanie konstrukcyjno-budowlane dachu, gdyż nie było w zakresie projektu więźba. Wieniec został wykonany, a w konsekwencji zmieniono kąt pochylenia połaci dachu. Z uwagi na te zmiany nadzór budowlany wstrzymał budowę. Projekt nie zawierał rysunków dachu (więźby), instalacji sanitarnych ani rysunku przekroju budynku i innych elementów, ale z wieloma brakami został zatwierdzony przez organ administracji architektoniczno-budowlanej.

Opierając się na orzecznictwie sądów administracyjnych, ustalono, że projektant ponosi odpowiedzialność za niewypełnienie obowiązków, o których mowa w art. 20 ustawy [4], ale tylko w wybiórczym zakresie. Ponadto sądy administracyjne stoją na stanowisku, że zgodnie z art. 35 ust. 1 [4], przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego, właściwy organ jest ograniczony wymienionym przepisem i sprawdza wyłącznie:

- zgodność projektu budowlanego z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w przypadku braku miejscowego planu, a także wymaganiami ochrony środowiska, w szczególności określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, o której mowa w ustawie z 27.04. 2001 r. Prawo ochrony środowiska;

- zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi;

- kompletność projektu budowlanego przez posiadanie wymaganych opinii, uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń oraz informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, o której mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1b, a także zaświadczenia, o którym mowa w art. 12 ust. 7 [4];

- wykonanie – w przypadku obowiązku sprawdzenia projektu, o którym mowa w art. 20 ust. 2 [4] – także sprawdzenia projektu przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia budowlane i legitymującą

się aktualnym na dzień opracowania projektu – lub jego sprawdzenia – zaświadczeniem, o którym mowa w art. 12 ust. 7 [4]; zgodnie z tym przepisem, do podstawowych obowiązków projektanta należy opracowanie projektu budowlanego w sposób zgodny z ustaleniami określonymi w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wymaganiami Prawa budowlanego, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej, dołączenie do projektu budowlanego oświadczenia o sporządzeniu projektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej itd.; odpowiedzialność za wady projektu i braki oraz nieprawidłowe rozwiązania konstrukcyjne ustala się na podstawie art. 638 Kodeksu cywilnego, według stosowanych odpowiednio przepisów o rękojmi; tym samym zostawia się inwestora z kłopotem i koniecznością dochodzenia swoich roszczeń na podstawie Kodeksu cywilnego (Orzecznictwo: I SA/Kr 1396/15 – wyrok WSA w Krakowie; II OSK 495/14 – wyrok NSA).

• **Obowiązki kierownika budowy (robót) i błędy popełniane przy realizacji inwestycji budowlanej.** Błędami najczęściej popełnianymi przez osoby sprawujące funkcję kierownika budowy lub robót są: niezabezpieczenie terenu budowy przed wejściem osób nieupoważnionych, brak tablicy budowy, brak planu bioz, nieprowadzenie dziennika budowy na bieżąco, dopuszczenie do odstępstwa od zatwierdzonego projektu budowlanego, w szczególności w sposób istotny, brak odpowiedniego nadzoru budowy w celu zapewnienia warunków bhp.

Kontrole organów nadzoru budowlanego i innych upoważnionych instytucji, tj.: przedstawicieli Państwowej Straży Pożarnej, Państwowego Inspektora Pracy, Państwowego Inspektora Sanitarnego, Wojewódzkiego Inspektora Środowiska, po stwierdzeniu nieprawidłowości i błędów sięgają do instrumentów powodujących wstrzymanie robót budowlanych, najczęściej żądają ekspertyz i opinii technicznych, a także stosują kary pieniężne. Skutkuje to często też wystąpieniem do właściwego organu samorządu zawodowego inżynierów budownictwa wobec pełniącego funkcje techniczne kierownika budowy z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania w sprawie odpowiedzialności zawodowej. Inwestor ma obowiązek przedłożenia, w przypadku istotnych odstępstw od zatwierdzonego projektu budowlanego, nowej dokumentacji projektowej i ekspertyz, a w konsekwencji ponosi także straty finansowe wskutek wymaganych opracowań, przedłużenia czasu budowy, często niezachowania terminu zakończenia budowy.

Często występują błędy wynikające z wykonywania robót budowlanych, instalacyjnych czy zagospodarowania działki lub terenu, możliwe do stwierdzenia po kilku latach eksploatacji bądź też po pierwszych opadach deszczu czy śniegu. Zdarzają się przypadki ujawniania pierwszych błędów już w pierwszych dniach eksploatacji obiektu budowlanego.

Do istotnych błędów popełnionych przy realizacji budowy należy zaliczyć również:

- brak harmonogramu robót budowlanych i poszczególnych etapów budowy, co utrudnia logistykę i kontrolę nad postępem prac;
- źle wytyczony budynek na działce lub brak na placu budowy geodety, co skutkuje później brakiem zachowania warunków technicznych dotyczących odległości od granicy działki;
- źle przygotowana i podpisana umowa z wykonawcą; dokument ten powinien zawierać uzgodnienia dotyczące: terminów płatności, dokładnego zakresu robót budowlanych, terminów zakończenia poszczególnych etapów budowy, odpowiedzialności za dostarczenie wyrobów budowlanych na budowę; braki w umowie mogą skutkować przedłużeniem okresu budowy, a także często przesunięciem terminu oddania obiektu do użytkowania i zazwyczaj prowadzą do konfliktu inwestora z wykonawcą;
- źle określone terminy rozpoczęcia poszczególnych prac specjalistycznych i niedoszacowany czas potrzebny na zakup wyrobów budowlanych; okres oczekiwania na dostawę poszczególnych wyrobów budowlanych jest różny i niewzglądanie tego podczas planowania inwestycji może powodować przestoje na budowie;
- brak cierpliwości inwestora i wymuszanie na wykonawcy przyspieszonego tempa robót tzw. „na wczoraj”; zazwyczaj wpływa to na obniżenie jakości wykonania obiektu budowlanego;

– niewłaściwy wybór kierownika budowy; przy wyborze kierownika budowy należy uwzględnić także doświadczenie, wiedzę ogólnobudowlaną, fachową i techniczną w odniesieniu do poszczególnych branż, umiejętności w zakresie zarządzania robotami budowlanymi i organizacji budowy; niemniej ważną sprawą jest obciążenie kierownika budowy licznymi obowiązkami – czasami polegającymi na prowadzeniu kilku budów równocześnie, co w konsekwencji sprowadza się do ich wizytowania, a nie kierowania nimi.

• **Inspektor nadzoru inwestorskiego** ma obowiązek reprezentowania inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem i pozwoleniem na budowę, przepisami i aktualnymi Polskimi Normami oraz zasadami wiedzy technicznej. Ponadto do jego obowiązków należy: sprawdzanie jakości wykonywanych robót, wbudowanych wyrobów budowlanych, a w szczególności zapobieganie zastosowaniu wadliwych wyrobów budowlanych, wyrobów niedopuszczonych do obrotu i stosowania w budownictwie; sprawdzanie i odbiór robót budowlanych, ulegających zakryciu lub zanikających; uczestniczenie w próbach i odbiorach technicznych instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych; przygotowanie i udział w czynnościach odbioru gotowych obiektów budowlanych i przekazywanie ich do użytkowania; potwierdzanie robót faktycznie wykonanych i usunięcia wad (art. 25 [4]).

W uzupełnieniu przedstawionych praw i obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego oraz często popełnianych przez niego błędów należy jeszcze zaznaczyć, że w świetle praktyki sądowej inspektor nadzoru inwestorskiego również odpowiada za błędy popełnione przez kierownika budowy. Albowiem może to świadczyć o niestaranym wykonywaniu obowiązków przez niego, a co istotniejsze, o świadomym przyzwoleniu na realizację obiektu budowlanego niezgodnie z projektem budowlanym.

Podsumowanie

Sprawną i racjonalną realizacją przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych zależy od wielu czynników zarówno techniczno-ekonomicznych, jak również prawno-organizacyjnych. Na ogół więcej uwagi zwraca się na m.in. wybór projektanta, wykonawcy, wybór technologii, dobór kadry, dobór podwykonawców, a mniej na organizację procesu inwestycyjno-budowlanego, zarządzanie procesem budowlanym, staranność i rzetelność w postępowaniu administracyjno-prawnym. Tymczasem organizacja zarządzania i skrupulatne przestrzeganie procedur administracyjnych, przepisów techniczno-budowlanych stanowią podstawę płynnej i racjonalnej realizacji przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych.

Przedstawione przykłady błędów prawno-organizacyjnych uczestników procesu budowlanego zazwyczaj prowadzą do strat finansowych lub/i nieterminowej realizacji przedsięwzięcia, a także często prowadzą do komplikacji zsynchronizowanych przedsięwzięć czy komplikacji kolejnych, zaplanowanych przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych.

Można stwierdzić, że przestrzeganie prawa w całym procesie inwestycyjno-budowlanym jest opłacalne w odniesieniu do wszystkich jego uczestników, a w efekcie – gospodarki kraju. Kompetencje i wzajemne życzliwe rozumienie powinności stron procesu inwestycyjno-budowlanego będzie tego gwarantem.

PIŚMIENNICTWO

- [1] *Biliński T.*: Błędy prawno-organizacyjne w postępowaniu organów administracji publicznej w realizacji przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 1/2018.
- [2] *Biliński T., Kucharczyk E.*: Prawo budowlane z omówieniem i komentarzem. Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2016.
- [3] Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. DzU z 2015 r., poz. 99.
- [4] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. DzU z 2016 r., poz. 290 z późniejszymi zmianami.
- [5] Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego. DzU z 2012 r., poz. 462 z późniejszymi zmianami.